

“sok vért ontottál ki előttem a földre”, utóbbi kifejezés a gazellára és a szarvasra utal, elvégre így szól az írás: “Amikor csak kívánod, bármely lakóhelyeden vágatsz és ehetsz húst, amennyivel megáldott és amit adott neked Istened, az Úr. Tisztátalan és tiszta ember egyaránt eheti azt, gazellát vagy szarvast is. Csak a vért nem ehetitek meg. Öntsd azt a földre, mint a vizet!” (5 Móz 12:17)

Egy másik magyarázat szerint az Örökkévaló így válaszolt: a “sok vért ontottál ki előttem a földre” az áldozatokra vonatkozik. R. Simeon b. Johaj szerint az “előttem” az áldozatokra utal, amint abban a versben is, hogy “Majd vágja le a marhát az Úr színe előtt” (3 Móz 1:25). Dávid így szól: ‘De ha így van, miért nem építem meg a szentélyt?’ Az örökkévaló erre azt mondta: ‘Ha megépítenéd, soha el nem pusztulna’. Mire Dávid: ‘Ó de remek!’ Válaszul az Örökkévaló így szól: ‘Ismeretes előttem, hogy Izrael bűnbe fog kerülni, én pedig majd visszafogom haragomat, és a Templomot elpusztítom ugyan, de Izrael megmenekül. mert írva vagyon: “Sion leányának a sátrában; tűzként öntötte ki haragját.” (Sir 2:4). És az Örökkévaló azt mondta Dávidnak: ‘De mivel szeretted volna megépíteni a Templomot, a te számládra írom majd, noha fiad, Salamon építi majd fel.’ Így szól az írás: “Zsoltár, templomszentelési ének. Dávidé” (Zsolt 30:2).

דבר אחר מזמור שיר הנוכת בוא וראה שלמה בונה את הבית והוא נקרא לשמו של דוד אלא דוד היה ראוי לבנותו ובשביל דבר אחד לא בנה אותו ואף על פי שחשב לבנותו בא נתן הנביא ואמר לו לא תבנה לי הבית למה כי דמים רבים שפכת ארצה כיון ששמע דוד נתיירא אמר הרי נפסלתי מלבנות בית המקדש אמר רבי יהודה בר אלעאי אמר לו הקדוש ברוך הוא דוד אל תירא חייך כך הם לפני כצבי ואיל לכך נאמר שפכת ארצה ואין ארצה אלא צבי ואיל שנאמר הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים דברים. דבר אחר אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך כל דמים ששפכת היו לפני קרבנות שכן כתיב כי דמים רבים שפכת ארצה לפני אמר ר"ש בן יוחאי אין לפני אלא קרבנות שנאמר ושחט את בן הבקר לפני. אמר לו דוד א"כ ולמה איני בונה אותו אמר לו הקדוש ברוך הוא שאם אתה בונה אותו הוי קיים ואינו חרב אמר לו והרי יפה אמר לו הקדוש ברוך הוא גלוי וצפוי לפני שעתידים לחטא ואני מפיג חמתי בו ומחריבו וישראל ניצולין שכן כתב באהל בת ציון שפך כאש חמתו' אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך הואיל וחשבת לבנותו אף על פי ששלמה בנך בונה אותו לשמך אני כותבו מזמור שיר הנוכת הבית לדוד .

Berakhot 4a

Dávid imádsága: Figyelj rám, és hallgass meg, Uram, mert nyomorult és szegény vagyok! (Zsolt 86:1). Levi és R. Jichak eltérő véleményen vannak. Egyikük szerint Dávid így szól az Örökkévalóhoz: ‘Világ ura! Hát nem vagyok kegyes?’ A kelet és nyugat királyai a harmadik óráig alszanak, de én éjfélkor felkelek, hogy dicsőítselek téged. A másik szerint Dávid így szól az Örökkévalóhoz: ‘Világ ura! Hát nem vagyok kegyes?’ A kelet és nyugat királyai dicsőségben és pompában ülnek udvaruk közepette, de az én kezeim vértől mocskosak, magzat és placenta ragadt rájuk, mert egy nőt akarok megtisztítani a férjének. De ez nem elég. Minden döntés előtt szóba elegyedem Méfíbošettel, az én tanárommal és megkérdem tőle: ‘Mesterem, Méfíbošet, helyesen döntöttem? Helyesen ítéltem? Helyesen gyakoroltam kegyelmet? Helyesen ítéltem valamit tisztátalannak? Helyesen ítéltem valamit tisztának?’ Rabbi Josua, rabbi Iddi fia így szól: Hol olvassuk ezt? “Királyoknak is elmondom intelmeidet, és nem vallok szégyent.” (Zsolt 119:46). Egy tanna szerint: Nem Méfíbošetnek hívják, hanem Isbošetnek. De akkor vajon miért nevezi [a szöveg] Méfíbošetnek? Mert megszegyenítette Dávidot a Halaha dolgában.

Dávid pedig méltónak találtatott arra, hogy Kileáb őse legyen. Rabbi Johanan szerint nem Kileábnak hívják, hanem Dánielnek. De akkor vajon miért nevezi [a szöveg] Kileábnak? Mert megszegyenítette Méfíbošetet a Halaha dolgában ... De hogy lehet, hogy Dávid kegyesnek nevezi magát? Hiszen írva van: “Bárcsak meglátnám az Úr jóságát az élők földjén.” R Josze nevében egy Tanna így szól: Ugyan miért vannak pontok a bárcsak (a feltételes módot jelző partikula) szón? Mert Dávid így szól az Örökkévalóhoz: ‘Világ ura! Biztosan tudom, hogy megfizetsz az igazaknak az eljövendő világban, de azt nem tudom, hogy nekem is helyem van-e köztük. Mi lesz, ha vétke van?’

לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני - לוי ורבי יצחק: חד אמר: כך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! לא חסיד אני? שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד שלש שעות, ואני חצות לילה אקום להודות לך. ואידך: כך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, לא חסיד אני? שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם, ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה. ולא עוד: אלא כל מה שאני עושה אני נמלך במפיבשת רבי, ואומר לו: מפביבשת רבי! יפה דנתי, יפה חייבתי? יפה זכיתי? יפה טהרתי? יפה טמאתי? ולא בושתי. אמר רבי יהושע בריה דרב אידי: מאי קרא - ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש. תנא: לא מפביבשת שמו אלא איש בשת שמו, ולמה נקרא שמו מפביבשת -? שהיה מבייש פני דוד בהלכה. לפיכך זכה דוד ויצא ממנו כלאב. ואמר רבי יוחנן: לא כלאב שמו אלא דניאל שמו, ולמה נקרא שמו כלאב - שהיה מכלים פני מפביבשת בהלכה ... ודוד מי קרי לנפשיה חסיד? והכתיב לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים ותנא משמיה דרבי יוסי: למה נקוד על לולא? - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! מובטח אני בך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא, אבל איני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו! - שמה יגרום החטא

RutR 3:2

Dávid így szólt az Örökkévalóhoz: 'Világ ura! Hadd tudjam meg, mikor halok meg.' Az Örökkévaló így válaszolt: 'Úgy van, hogy az ember fia nem tudja halálának óráját, és neked sem fedetik fel a dolog.' 'És mi napjaim száma?' Mire az Úr: 'Hetven év!' 'Hadd tudjam meg mikor múlok ki, milyen napon halok meg!' Mire az örökkévaló: 'Szombaton'. 'Legalább egy nappal legyen korábban!' Mire az Úr: 'Nem!' 'Miért?' 'Mert egy imád is többet ér nekem, mint ezer égőáldozat, amit fiad, Salamon mutat be előttem, amint írva van: "Egyszer ezer állatot mutatott be Salamon égőáldozatul azon az oltáron" (1 Kir 3:4). 'Akkor legalább adj egy plusz napot!' 'Nem!' 'Miért?' 'Mert szabva van fiad uralmának hossza!' R. Simeon b. Aba R. Johanan nevében így szólt: 'Meg van szabva, hogy kinek mennyi idő adatik egy tisztségben, és egyik egy percet sem vehet el a másiktól.'

אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולם אודע לי אימתי אנא מיית, א"ל רזא היא דלא מתגלי לבר נש ולית אפשר דיתגלי לך, ומדת ימי מה היא, א"ל שבעין שנין, ואדעה מה חדל אני, אודע לי בהדין יומא אנא מיית, א"ל בשבת, א"ל פחית לי חד יומא, א"ל לא, א"ל למה, א"ל חביבה עלי תפלה אחת שאתה עומד ומתפלל לפני מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להעלות לפני שנאמר אלף עולות יעלה שלמה על המזבח ההוא, א"ל אוסיף לי חד יומא, א"ל ליה לא, א"ל למה, א"ל ארכי של בניך דוחקת, דא"ר שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן ארכיות ארכיות הן ואין אחד מהן נכנס לתוך ארכי של חברו אפי' כמלא נימא, ומת בעצרת שחל להיות בשבת וסלקה סנהדרין מחמייה אפין לשלמה, אמר להון מעבר יתיה מאתר לאתר, אמרין ליה ולא מתניתא היא סכין ומדיחין ובלבד שלא יזוז אבר, אמר כלבים של בית אבא רעבין, אמרין ליה ולא מתניתא היא מחתכין את הדלועים לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים, מה עשה נטל פיפקין ופרש עליו כדי שלא תרד השמש ויש אומרים לנשרים קרא ופרשו עליו אגפיהון כדי שלא תרד עליו השמש.

bSabbat 30a-b

Salamon azt mondta: "Többet ér egy élő kutya, mint egy döglött oroszlán." (Préd 9:4). A Ravot idéző R. Juda véleménye szerint ez azt jelenti: 'Uram, mondd meg mennyit élek még, mi napjaim száma a Földön, hogy tudjam mikor fogy el az erőm.' Dávid így szólt az Örökkévalóhoz: 'Világ ura! Hadd tudjam meg, mikor halok meg.' Az Örökkévaló így válaszolt: 'Úgy szól a törvény, hogy az, aki test és vér ne tudja halálának óráját. 'És mi napjaim száma?' Mire az Úr: 'Úgy szól a törvény, hogy az ember ne tudja, mennyi napjainak száma!' 'Hadd tudjam meg mikor múlok ki, milyen napon halok meg!' Mire az örökkévaló: 'Szombaton halsz meg'. 'Hadd haljak meg a hét első napján!' Mire az Úr: 'Már kimérettetted fiad, Salamon uralmának ideje, és két uralkodás egy fikarcnyit sem eshet egybe' 'Akkor hadd legyen legalább péntek este, mert "Bizony, jobb egy nap a te udvaraidban, mint máshol ezer" (Zsolt 84:10)'. Az Úr így válaszolt: 'Többet ér nekem egy nap, amikor a Tórával foglalkozol, mint akár ezer áldozat, amit fiad, Salamon bemutat az oltáron!'. Minden szombaton ült és egész nap a Tóráat tanulta. Aznap, amikorra kiméretett halála, eljött a halál angyala és odaállt mellé, de nem tudott hozzáférközni, mert ajkától egy pillanatra sem távozott a tanulás szava. Így szólt a halál angyala: 'Mégis mitévő legyek?' Volt egy kert a ház mögött, állt abban egy fa, felmászott arra a halál angyala és ott sóhajtozott. [Dávid] pedig kiment megnézni, mi történik, fellépett a létrára, ami eltört alatta, és akkor megpihent a lelke [és meghalt].

ודקאמר שלמה כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת - כדרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב הודיעני ה' קציי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבובו של עולם, הודיעני ה' קציי! אמר לו: גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם. ומדת ימי מה היא - גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם. ואדעה מה חדל אני - אמר לו: בשבת תמות - אמות באחד בשבת - אמר לו: כבר הגיע מלכות שלמה בנך, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא - אמות בערב שבת - אמר לו: כי טוב יום בחצריך מאלף. טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח. כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס כולי יומא, ההוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכול ליה, דלא הוה פסק פומיה מגירסא. אמר: מאי אעביד ליה? הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה, אתא מלאך המות סליק ובחיש באילני, נפק למיחזי. הוה סליק בדרגא, איפחית דרגא מתותיה, אישתיק ונח נפשיה.

bPesahim 119b

R. Avira - hol Rav, hol pedig Rabbi Aszi nevében - a következőképpen magyarázza a verset "Amikor a gyermek nagyobb lett, elválasztották (jiggamel). Ábrahám pedig nagy lakomát készített azon a napon, amelyen elválasztották Izsákot." (Gen 21:8): Azon a napon, amikor az Örökkévaló megmutatja (jigmol) kegyelmét Izsák magjának, hatalmas lakomát rendez majd. Miután esznek és isznak, az Úr egy serleget ad Ábrahám kezébe, hogy pohárköszöntőt mondjon. Ábrahám azonban elutasítja a kérést, mondván: 'Nem mondhatok áldást, mert tőlem származik Izmael.' Aztán [az Úr] Izsákot kéri fel: 'Fogd és mondj áldást!' Izsák azonban így szól: 'Nem tehetem, mert tőlem származik Ézsau!' Ekkor Jákobot kéri föl: 'Fogd, és mondj áldást!' Jákob azonban így szól: 'Nem mondok áldást, mert két testvért vettem feleségül, pedig a Tóra tiltja

az ilyesmit.' Akkor Mózes kerül sorra: 'Fogd, és mondj áldást!' Mózes azonban elutasítja a dolgot, mondván: 'Nem mondok áldást, mert nem voltam méltó rá, hogy belépjek Izrael földjére sem éltemben, sem holtomban.' Akkor Józsuét kéri meg: 'Fogd és mondj áldást!' Ő azonban így szól: 'Nem mondok áldást, mert nem voltam méltó rá, hogy fiam szülessen, ahogy az írás mondja: "ennek a fia Nún, ennek a fia pedig Józsué volt." (1 Krón 7:27)'. Akkor Dávidot kéri meg: 'Fogd és mondj áldást!' Dávid pedig: 'Áldást mondok, mert úgy illik, hogy áldást mondjak. Emelem hát a megváltás serlegét, és áldást mondok az Úr nevében!'

דרש רב עוירא, זימנין אמר ליה משמיה דרב, וזימנין אמר ליה משמיה דרב אסי מאי דכתיב ויגדל הילד ויגמל - עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק. לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן: איני מברך, שיצא ממני ישמעאל. אומר לו ליצחק: טול וברך! אומר להן: איני מברך, שיצא ממני עשו. אומר לו ליעקב: טול וברך! אומר להם: איני מברך, שנשאתי שתי אחיות בחייהן, שעתידה תורה לאוסרן עלי. אומר לו למשה: טול וברך, אומר להם: איני מברך, שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי. אומר לו ליהושע, טול וברך! אומר להן: איני מברך, שלא זכיתי לבן, דכתיב: יהושע בן נון בן יהושע בנו. אומר לו לדוד: טול וברך: אומר להן: איני מברך, ולי נאה לברך, שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא .